

Ryhmän kehittyminen

Opintokeskus Kansalaisfoorumi

Avaintoimijafoorumi

Ryhmän toiminta

- Ryhmän toiminnassa on lainalaisuuksia ja kehitysvaiheita, joita kaikki ryhmät joutuvat työskentelynsä aikana käymään läpi. Ohjaajalle on tärkeää tunnistaa ryhmäilmiöt ja missä kehityksen vaiheessa ryhmä on. Mitä kehitysvaiheita ryhmä käy läpi työskentelynsä aikana?
- Ryhmätyö on työn tekemistä yhdessä yhteisesti sovitun tavoitteen saavuttamiseksi. Ryhmän rakentuminen on myös oppimista, missä korostuvat yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot. Näitä taitoja ryhmän jäsenet oppivat parhaiten yhdessä kokemalla ja tekemällä ryhmän omaa työtä. Selvää on, ettei mikään ryhmä toimi alusta lähtien avoimesti, kriittisesti ja tavoitetietoisesti. Vasta ajan myötä erilaisin odotuksin, valmiuksin ja tottumuksin ryhmään tulevat oppivat yhä paremmin toimimaan yhdessä.
- Hyvälle ryhmälle on tunnusomaista, että se pystyy arvioimaan omaa toimintaansa niin että se kykenee sitä jatkuvasti parantamaan. Arvioinnin edellytyksenä on, että ryhmä tunnistaa, missä kehityksen vaiheessa se on. Ryhmän toiminnan lainalaisuuksien ja kehitysvaiheiden tuntemus on myös ohjaajalle välttämätöntä, koska vain ne hallitsemalla hän pystyy ymmärtämään ryhmän muutokset ja välttämään ryhmän kehityksen pysähtymisen.

Ryhmän kehityksen vaiheet

1. *Ryhmän muodostaminen*

- joukko yksilöitä, ei vielä ryhmä
- arkuus, varovaisuus, tarkkailu, epävarmuus
- etsitään omaa paikkaa, roolia ryhmässä
- etsitään tapaa olla ryhmä
- ryhmä syntyy vasta kun on jotain yhteistä tavoiteltavaa

Turvallisen, luottamuksellisen ilmapiirin syntyminen edellyttää, että tutustumiseen ja jäsenten erilaisten odotusten ja tavoitteiden selvittämiseen käytetään riittävästi aikaa. Ohjaajaan kohdistuu epävarmuutta ja riippuvuutta. Ole läsnä, puhu ja kuuntele, rohkaise kaikkia osallistumaan, aloita vähemmän vaikeasta.

Ryhmän kehityksen vaiheet

2. *Toimintamuotojen selkiytyminen*

- yhteisen työn tekeminen käynnistyy
 - toimintatavat alkavat muodostua
 - tavoitteiden ja tehtävien tarkastelua
 - henkilökohtaiset ja muiden tavoitteet voivat olla ristiriidassa
 - jäsenten erot tulevat esiin
 - takanapäin puhumista, samanhenkiset löytävät toisensa, klikit ja alaryhmät syntyvät
- Tässä vaiheessa ryhmässä vallitsee innostunut mieliala ja voimakas halu suojella saavutettua yhtenäisyyttä, erimielisyyksiä vältellään. Halutaan osoittaa, että kysymyksessä on ryhmä. Päätökset tehdään enemmistöpäätöksinä. Tästä voi olla seurauksena se, etteivät ristiriitaiset mielipiteet tule lainkaan ilmi vaan jäävät kytemään pinnan alle. Ohjaaja tekee virheen, jos jättää ristiriidat huomioitta, sillä ne voivat vaikuttaa kielteisesti ryhmän muuhun työskentelyyn tai nousta myöhemmin uudelleen esiin. Ryhmän jäsenten erilaiset mielipiteet, kokemukset ja osaaminen tulisi nähdä ryhmän rikkautena ja pyrkiä käyttämään monipuolisesti hyväksi. Tässä vaiheessa on tärkeää tarkistaa, että kaikki ovat ymmärtäneet yhteisen tavoitteen ja haluavat olla mukana yhteisessä työssä.

Ryhmän kehityksen vaiheet

3. *Toimintamuotojen vakautuminen*

- ryhmä kiinteytyy, toimii ryhmänä
 - yhteenkuuluvuuden tunne kehittyy
 - on opittu mitä saa ja mitä ei saa tehdä, pelisäännöt selkiytyvät
 - jokainen tietää oman paikkansa ja oman roolinsa
 - ristiriitojen kaunistellaan ja vältellään
 - kehitys voi pysähtyä, kaavoittua ja jähmettyä
- Ryhmän ilmapiiri on melko vapautunut ja avoin, koska tunnetaan toiset. Vaarana on, että me-hengen kustannuksella sorrutaan helppoihin ratkaisuihin ja lakaistaan ristiriidat maton alle. Kiinnostus suuntautuu pois itse työstä, omaan sisäiseen maailmaan, "onnelliseen perheseen". Ryhmä rutinoituu ja alkaa rakentaa muuria ympärilleen.

Ryhmän kehityksen vaiheet

4. Ryhmän toiminnanvaihe

- työskentely tehokasta ja tavoitesuuntautunutta
 - hyvä kuuntelu
 - avoin ilmaisuus
 - ryhmän sisäiset roolit ja normit ovat väljät
 - ryhmä avoin sekä sisäänpäin että ulospäin
 - työtä tehdään yhteisvastuullisesti
 - ristiriitoja uskalletaan kohdata
- Ryhmän ilmapiiristä näkyy, että ryhmällä on kyky ratkaista ristiriitoja, viestintä toimii. Ryhmällä on rohkeutta ja halua avautua ulospäin ja ryhmään on helppo liittyä jäseneksi. Yhteistyöhön oppineessa ryhmässä luotetaan omiin voimavaroihin ja työtä tehdään yhteisvastuullisesti.